

BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE RAAD

GEWONE ZITTING 1999-2000

16 OKTOBER 2000

VOORSTEL VAN ORDONNANTIE

betreffende het parlementair onderzoek

(ingediend door de heer Denis GRIMBERGHS) (F)

Toelichting

Artikel 28 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 (waarin wordt verwezen naar artikel 40 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980) bepaalt dat de Brusselse Hoofdstedelijke Raad, net zoals de andere wetgevende federale, gemeenschaps- en gewestassemblees, het bij artikel 56 van de Grondwet toegekende recht van onderzoek heeft.

De andere wetgevende assemblees hebben bepalingen aangenomen die de uitoefening van dit recht van onderzoek regelen (1), maar de Brusselse Hoofdstedelijke Raad beschikt niet over dergelijke wetsbepalingen.

Er dient gepreciseerd te worden wat onder de procedure van het parlementaire onderzoek verstaan dient te worden.

(1) Zie:

- de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek zoals gewijzigd bij wet van 30 juni 1996, die de uitoefening van dit recht van onderzoek op federaal vlak regelt;
- het decreet van de Franse Gemeenschap van 12 juni 1981 tot vaststelling van de onderzoeksprocedure uitgeoefend door de Franse Gemeenschapsraad (*BS* van 9 september 1981);
- het Waalse decreet van 15 september 1982 betreffende het parlementair onderzoek (*BS* van 22 januari 1983);
- het Vlaamse decreet van 20 maart 1984 houdende vaststelling van de procedure van onderzoek (*BS* van 2 juni 1984);
- het decreet van de Franse Gemeenschapscommissie van 14 januari 1999 tot opheffing en vervanging van het decreet van 16 december 1994 tot vaststelling van de onderzoeksprocedure.

CONSEIL DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

SESSION ORDINAIRE 1999-2000

16 OCTOBRE 2000

PROPOSITION D'ORDONNANCE

relative aux enquêtes parlementaires

(déposée par M. Denis GRIMBERGHS) (F)

Développements

L'article 28 de la loi spéciale du 12 janvier 1989 (renvoyant à l'article 40 de la loi spéciale du 8 août 1980) prévoit que, tout comme les autres assemblées législatives fédérales, communautaires et régionales, le Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale dispose du droit d'enquête prévu par l'article 56 de la Constitution.

Alors que les autres assemblées législatives ont adopté les dispositions régissant l'exercice de ce droit d'enquête (1), le Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale ne dispose pas, quant à lui, de disposition législative précisant les modalités d'exercice du droit d'enquête dont l'assemblée dispose.

Il convient de préciser la nature exacte de la procédure d'enquête parlementaire.

(1) Voir:

- la loi du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires organisant leur exercice au niveau fédéral, modifiée par la loi du 30 juin 1996;
- le décret de la Communauté française du 12 juin 1981 (*MB* 9 septembre 1981) organisant l'exercice du droit d'enquête du Conseil de la Communauté française;
- le décret régional wallon du 15 septembre 1982 (*MB* 22 janvier 1983) organisant l'exercice du droit d'enquête du Conseil régional Wallon;
- le décret régional flamand du 20 mars 1984 (*MB* 2 juin 1984) organisant l'exercice du droit d'enquête du Conseil flamand;
- le décret de la Commission communautaire française du 14 janvier 1999 abrogeant et remplaçant le décret du 16 décembre 1994 fixant la procédure d'enquête.

De parlementaire onderzoeken zijn vooral van die aard dat ze:

- kwesties van algemeen belang behandelen (zo verklaarde minister Beernaert tijdens de besprekingen in de commissie voorafgaand aan de goedkeuring van de wet van 3 mei 1880, dat het onderzoek enkel betrekking mag hebben op algemene kwesties, die van belang zijn voor het hele land, en dat, indien het onderzoek van individuele aard zou zijn en enkel betrekking zou hebben op bijzondere feiten, men zich dan ongetwijfeld op het terrein zou begeven van de rechterlijke macht en van het bestuur (gedr. stuk, Kamer, vergadering van 17 maart 1880, blz. 694 en 696);
- ertoe dienen de wetgevende assemblees een antwoord te geven op de vraag of het opportuun is nieuwe normatieve bepalingen aan te nemen en/of het opportuun is de bestaande bepalingen (2) te wijzigen.

Alle parlementaire onderzoeken die gevoerd zijn tijdens de eerste honderd jaar na de uitvoering van de regelgeving betreffende de uitoefening van het recht van parlementair onderzoek, hebben trouwens altijd betrekking gehad op onderwerpen van algemeen belang.

Bovendien waren die onderzoeken gericht op de voorbereiding van wetswijzigingen of op de evaluatie van de concrete gevolgen van de toepassing van bestaande wetsbepalingen (bijvoorbeeld in de Kamer, de parlementaire onderzoekscommissie van 1880 over de morele en materiële toestand van het lager onderwijs, de parlementaire onderzoekscommissie van 1902 betreffende de militie, de parlementaire onderzoekscommissie van 1972 naar het inlassen van publicitaire afbeeldingen in de uitzendingen van de BRT, de RTB; of bijvoorbeeld in de Senaat, de parlementaire onderzoekscommissie van 1980 die in het bijzonder moest nagaan of de wet van 29 juli 1934 die privé-milities verbiedt, wordt nageleefd).

Al deze argumenten pleiten ervoor dat de Brusselse Hoofdstedelijke Raad een ordonnantie zou aannemen die de uitoefening van het recht van het parlementair onderzoek regelt en die het wezen van dit recht bevestigt, te weten een hulpmiddel bij de wetgevende taak van de assemblees.

(2) Zie in het bijzonder: M. Uyttendaele, «L'enquête parlementaire sur les événements tragiques qui se sont déroulés le 29 mai 1985 au stade du Heysel – quelques réflexions sur les enquêtes parlementaires et sur la responsabilité ministérielle» in J.T., 1986, blz. 365) (en voetnoot nr. 135). Zie ook: B. De Ruyver en C. Fijnaut, «De restauratie van het recht van onderzoek? – tevreden experten over de parlementaire onderzoekscommissie «Mensenhandel», Panopticon, 1994, blz. 101: «De commissie werd belast met een grondig onderzoek van alle betrokken sectoren en aspecten van het fenomeen mensenhandel. Op basis van deze analyse zouden dan aanbevelingen worden geformuleerd die naar de toekomst toe een structureel beleid tegen mensenhandel mogelijk zouden maken.»

Il est avant tout de la nature des enquêtes parlementaires:

- de porter sur des questions d'intérêt général (cfr les déclarations du ministre Beernaert à l'occasion des discussions en commission préalablement à l'adoption de la loi du 3 mai 1880: «l'enquête ne peut porter que sur des questions générales, intéressant le pays tout entier; donner à l'enquête un caractère individuel, la faire porter sur des faits particuliers, ce serait un empiètement indiscutable sur le pouvoir judiciaire et l'administration» (Doc. Parl. Chambre, séance du 17 mars 1880, p. 694 et 696);
- de servir à éclairer les assemblées législatives quant à l'opportunité de l'adoption de dispositions normatives nouvelles et/ou quant à l'opportunité de l'amendement de dispositions normatives existantes (2).

Toutes les enquêtes parlementaires réalisées durant les cent premières années de la réglementation de l'exercice du droit d'enquête parlementaire ont d'ailleurs constamment porté sur des sujets d'intérêt général.

Elles étaient en outre orientées par la perspective de la préparation d'amendements normatifs et/ou par l'évaluation de l'effet concret de l'application de dispositions normatives existantes (ainsi en particulier, à la Chambre des Représentants, en ce qui concerne la commission d'enquête parlementaire de 1880 sur la situation morale et matérielle de l'enseignement primaire, la commission d'enquête parlementaire de 1902 sur la milice, la commission d'enquête parlementaire de 1972 sur l'introduction d'images publicitaires dans les émissions télévisées de la RTB et de la BRT ou au Sénat, en ce qui concerne la commission parlementaire de 1980, destinée en particulier à évaluer le respect de la loi du 29 juillet 1934 interdisant les milices).

L'ensemble de ces raisons milite dès lors en faveur de l'adoption par le Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale d'une ordonnance régissant les modalités d'exercice du droit d'enquête parlementaire tendant à consacrer l'essence même de ce droit, adjuvant de la fonction normative des assemblées législatives.

(2) Voir en particulier: M. Uyttendaele, «L'enquête parlementaire sur les événements tragiques qui se sont déroulés le 29 mai 1985 au stade du Heysel – quelques réflexions sur les enquêtes parlementaires et sur la responsabilité ministérielle» in J.T., 1986, p. 365) (et note infra paginale n° 135). Voir également: B. De Ruyver et C. Fijnaut, «De restauratie van het recht van onderzoek? – tevreden experten over de parlementaire onderzoekscommissie «Mensenhandel», Panopticon, 1994, p. 101: «De commissie werd belast met een grondig onderzoek van alle betrokken sectoren en aspecten van het fenomeen mensenhandel. Op basis van deze analyse zouden dan aanbevelingen worden geformuleerd die naar de toekomst toe een structureel beleid tegen mensenhandel mogelijk zouden maken.»

Er kunnen twee wetstechnieken worden overwogen.

De eerste bestaat erin rechtsregels uit te vaardigen bij verwijzing naar de federale wetgeving. Uit wetgevings-technisch oogpunt bekeken is deze oplossing niet zo geslaagd.

De tweede bestaat erin een ordonnantie goed te keuren waarvan de inhoud in ruime mate ingegeven is door de federale tekst. Met dit voorstel wordt voor deze oplossing gekozen.

Het voorstel neemt *mutatis mutandis* de tekst over van de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek, zoals gewijzigd bij de wet van 30 juni 1996. De algemene principes en de interpretatie ervan, die vervat zijn in de parlementaire voorbereiding van de federale wet, worden bijgevolg geacht te gelden voor dit voorstel. (Cfr Gedr. St., Senaat I – 148/3 – 1995/1996 (verslag) en Gedr. St., Kamer, 532/4 – 1995/1996 (verslag).)

Deux techniques législatives sont envisageables.

La première consiste à légiférer par référence à la législation fédérale. Toutefois, sur le plan légistique, cette solution n'est pas très heureuse.

La seconde consiste à adopter une ordonnance dont le contenu est largement inspiré du texte adopté au fédéral. C'est dans ce cadre que s'inscrit la présente proposition.

Elle reproduit *mutatis mutandis* la loi du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires telle que modifiée par la loi du 30 juin 1996. Les principes généraux et leur interprétation actés dans les travaux parlementaires de la loi fédérale sont dès lors considérés comme transposables à la présente proposition. (Cfr Doc. Sénat I – 148/3 – 1995/1996 (rapport) et Doc. Ch. R., 532/4 – 1995/1996 (rapport).)

Denis GRIMBERGHS (F)

VOORSTEL VAN ORDONNANTIE

betreffende het parlementair onderzoek

Artikel 1

De Brusselse Hoofdstedelijke Raad oefent, in het kader van de opdracht die hij omschrijft, zelf het recht van onderzoek uit, of stelt daartoe uit zijn midden een commissie aan, voor elke zaak die verband houdt met de aangelegenheden bedoeld in artikel 39 van de Grondwet.

De door de Kamers ingestelde onderzoeken treden niet in de plaats van de onderzoeken van de rechterlijke macht; ze kunnen daarmee samenlopen maar mogen het verloop ervan niet hinderen.

Artikel 2

De Commissie wordt samengesteld en beraadslaagt met inachtneming van de regels die de Raad bepaalt.

Ieder lid van de Raad heeft het recht om het onderzoek van de Commissie bij te wonen, tenzij de Raad of de Commissie anders beslist.

De Commissievergaderingen zijn openbaar. De Commissie kan echter op ieder tijdstip anders beslissen.

Een ieder die, in welke hoedanigheid ook, de niet-openbare vergaderingen van de Commissie bijwoont of daaraan deelneemt, is gehouden vooraf onder ede te verklaren het geheime karakter van de werkzaamheden te zullen naleven. Schending van die geheimhouding wordt gestraft overeenkomstig de bepalingen van artikel 458 van het Strafwetboek.

De Commissie kan de geheimhoudingsplicht opheffen tenzij zij zich uitdrukkelijk heeft verbonden om de geheimhouding in acht te nemen.

Artikel 3

§ 1. – De Raad of de Commissie, alsook hun voorzitters voor zover die daartoe gemachtigd wordt, kunnen alle in het Wetboek van Strafvordering omschreven onderzoeksmaatregelen nemen.

§ 2. – Voor het uitvoeren van onderzoeksverrichtingen die vooraf bepaald moeten worden, kan de Raad of de Commissie een verzoek richten tot de eerste voorzitter van het hof van beroep, die één of meer raadsheren in het hof van beroep of één of meer rechters in de rechtbank van eerste aanleg van het rechtsgebied waarin de onderzoeksverrichtingen moeten geschieden, aanstelt.

PROPOSITION D'ORDONNANCE

relative aux enquêtes parlementaires

Article 1er

Le Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale, dans le cadre de la mission qu'il définit, exerce le droit d'enquête par lui-même ou par une Commission formée en son sein, pour toute affaire ayant un rapport avec les matières visées à l'article 39 de la Constitution.

Les enquêtes menées par le Conseil ne se substituent pas à celles du pouvoir judiciaire avec lesquelles elles peuvent entrer en concours, sans toutefois en entraver le déroulement.

Article 2

La Commission est constituée et elle délibère conformément aux règles établies par le Conseil.

Tout membre du Conseil a le droit d'assister à l'enquête de la Commission, à moins que le Conseil ou la Commission ne décide le contraire.

Les réunions de la Commission sont publiques. La Commission peut cependant à tout moment décider le contraire.

Toute personne qui, à un titre quelconque, assiste ou participe aux réunions non publiques de la Commission est tenue préalablement de prêter le serment de respecter le secret des travaux. Toute violation de ce secret professionnel sera punie conformément aux dispositions de l'article 458 du Code pénal.

La Commission peut lever l'obligation de secret sauf si elle s'est expressément engagée à la préserver.

Article 3

§ 1er. – Le Conseil ou la Commission, ainsi que leur président pour autant que ceux-ci y soient habilités, peuvent prendre toutes les mesures d'instruction prévues par le Code d'instruction criminelle.

§ 2. – Pour l'accomplissement de devoirs d'instruction qui devront être déterminés préalablement, le Conseil ou la Commission peut adresser une requête au premier président de la Cour d'appel, qui désigne un ou plusieurs conseillers à la Cour d'appel ou un ou plusieurs juges du tribunal de première instance du ressort dans lequel les devoirs d'instruction doivent être accomplis.

Voor de uitvoering van deze onderzoeksverrichtingen staat de aangestelde magistraat onder leiding van de voorzitter van de Commissie. Hij stelt een schriftelijk verslag op waarin de resultaten van zijn onderzoek worden opgetekend.

De aangestelde magistraat kan buiten zijn ambtsgebied optreden en zijn onderzoek tot heel het Rijk uitbreiden.

§ 3. – Wanneer de onderzoeksmaatregelen een beperking inhouden van de bewegingsvrijheid, een inbeslagneming van materiële goederen, een huiszoeking of het af luisteren, kennisnemen en opnemen van privé-communicatie en –telecommunicatie, is het optreden van de overeenkomstig § 2 aangestelde magistraat verplicht.

De artikelen 35 tot en met 39 en 90ter tot en met 90^{nonies} van het Wetboek van Strafvordering betreffende de inlagneming van materiële goederen en het af luisteren, kennisnemen en opnemen van privé-communicatie en –telecommunicatie kunnen worden toegepast door de in het vorige lid bedoelde magistraat.

§ 4. – Wanneer inlichtingen moeten worden opgevraagd in criminele, correctionele, politie- en tuchtzaken, richt de Commissie (of de Raad) tot de procureur-generaal bij het militair gerechtshof een schriftelijk verzoek tot het lichten van een door haar (hem) onontbeerlijk geacht afschrift van de onderzoeksverrichtingen en de proceshandelingen.

Zo deze magistraat bij gemotiveerde beslissing meent niet te kunnen ingaan op dit verzoek, kunnen de Raad, de Commissie of hun voorzitters hiertegen in beroep gaan bij een college dat bestaat uit de eerste voorzitter van het Hof van Cassatie, de voorzitter van het Arbitragehof en de eerste voorzitter van de Raad van State.

Dit college houdt zitting met gesloten deuren en regelt de procedure. Het kan de voorzitter van de Commissie en de betrokken magistraat op zeer korte termijn horen. Het beslecht het geschil definitief en bij gemotiveerde beslissing uitgesproken in openbare vergadering, met inachtneming van de aan de orde gestelde belangen en, in het bijzonder, met eerbiediging van de rechten van verdediging.

§ 5. – Wanneer inlichtingen moeten worden opgevraagd in bestuurszaken, richt de Commissie (of de Raad) een schriftelijk verzoek tot de bevoegde minister of staatssecretaris, die aan dat verzoek onmiddellijk gevolg geeft.

Artikel 4

De voorzitter van de Raad of de voorzitter van de Commissie handhaaft de orde in de vergadering.

Te dien einde heeft hij dezelfde bevoegdheden als de voorzitters van de hoven en rechtbanken.

Pour l'accomplissement de ces devoirs d'instruction, le magistrat désigné est placé sous la direction du président de la Commission. Il établit un rapport écrit consignnant les résultats de son instruction.

Le magistrat désigné peut agir en dehors de son ressort et étendre son instruction à l'ensemble du Royaume.

§ 3. – Lorsque les mesures d'instruction comportent une limitation de la liberté d'aller ou de venir, une saisie de biens matériels, une perquisition ou l'écoute, la prise de connaissance et l'enregistrement de communications et de télécommunications privées, l'intervention du magistrat désigné conformément au paragraphe 2 est obligatoire.

Les articles 35 à 39 et 90ter à 90^{nonies} du Code d'instruction criminelle relatifs à la saisie de biens matériels et à l'écoute, à la prise de connaissance et à l'enregistrement de communications et de télécommunications privées sont applicables par le magistrat visé à l'alinéa précédent.

§ 4. – Lorsque des renseignements doivent être demandés en matière criminelle, correctionnelle, policière et disciplinaire, (le Conseil ou) la Commission adresse au procureur général près la Cour d'appel ou à l'auditeur général près la Cour militaire une demande écrite en vue de se faire délivrer une copie des devoirs d'instruction et des actes de procédure dont elle estime avoir besoin.

Si, par décision motivée, ce magistrat estime ne pas pouvoir accéder à cette demande, le Conseil, la Commission, ou leur président peuvent introduire un recours auprès d'un collège constitué du premier président de la Cour de cassation, du président de la Cour d'arbitrage et du premier président du Conseil d'Etat.

Ce collège siège à huis-clos et règle la procédure. Il peut entendre, dans les délais les plus brefs, le président de la Commission et le magistrat concerné. Il tranche le conflit de manière définitive et par décision motivée rendue en séance publique, en tenant compte des intérêts en présence et, en particulier du respect des droits de la défense.

§ 5. – Lorsque des renseignements doivent être demandés en matière administrative, (le Conseil ou) la Commission adresse une demande écrite au ministre ou au secrétaire d'Etat compétent, qui y donne suite immédiatement.

Article 4

Le président du Conseil ou le président de la Commission a la police de la séance.

Il l'exerce dans les limites des pouvoirs attribués aux présidents des Cours et tribunaux.

Artikel 5

Smaad en geweld tegen de leden van de Assemblée die het onderzoek verrichten of bijwonen, worden gestraft overeenkomstig hetgeen in boek II, Titel V, hoofdstuk II, van het Strafwetboek bepaald is betreffende smaad en geweld tegen leden van de Wetgevende Kamers.

Artikel 6

Een ieder kan als getuige worden opgeroepen. De oproeping geschiedt schriftelijk en, zo nodig, bij dagvaarding.

Hij die gedagvaard wordt om als getuige te worden gehoord, is gehouden te verschijnen en aan de dagvaarding te voldoen, op straffe van gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en geldboete van vijfhonderd frank tot tienduizend frank. De bepalingen van boek I van het Strafwetboek, hoofdstuk VII en artikel 85 niet uitgezonderd, zijn van toepassing.

Artikel 7

Getuigen, tolken en deskundigen hebben tegenover de Raad, de Commissie of de aangestelde magistratuur dezelfde verplichtingen als tegenover de onderzoeksrechter.

Alvorens te worden gehoord, vertonen de getuigen de uitnodiging of de dagvaarding waarbij zij worden opgeroepen om te getuigen; daarvan wordt melding gemaakt in het proces-verbaal. Vóór zijn verhoor doet de getuige opgave van zijn naam, voornamen, beroep, plaats en datum van geboorte en woonplaats.

De getuigen en de deskundigen leggen vervolgens de eed af dat zij de gehele waarheid en niets dan de waarheid zullen zeggen.

De deskundigen bevestigen hun mondelinge dan wel schriftelijke verslagen met de als volgt gestelde eed: "Ik zweer dat ik mijn opdracht in eer en geweten, nauwgezet en eerlijk vervuld heb."

Het proces-verbaal van de getuigenissen wordt getekend, hetzij onmiddellijk, hetzij uiterlijk vijftien dagen na de beëindiging van het verhoor, door de voorzitter en de getuige, nadat deze daarvan voorlezing heeft gekregen en verklaard heeft te volharden bij zijn verklaringen. Er mag niet tussen de regels worden geschreven; doorhalingen en verwijzingen worden door de voorzitter en de getuige goedgekeurd en geparafeerd.

Indien de getuige weigert zijn getuigenis te tekenen, wordt daarvan melding gemaakt in het proces-verbaal.

Onverminderd het inroepen van het beroepsgeheim bedoeld in artikel 458 van het Strafwetboek, kan iedere

Article 5

Les outrages et les violences envers les membres de l'Assemblée qui procèdent ou assistent à l'enquête sont punis conformément aux dispositions du chapitre II, titre V, livre II, du Code pénal concernant les outrages et violences envers les membres des Chambres législatives.

Article 6

Toute personne peut être appelée comme témoin. La convocation se fait par écrit et, au besoin par citation.

Toute personne citée pour être entendue en témoignage est tenue de comparaître et de satisfaire à la citation sous peine d'un emprisonnement de huit jours à six mois et d'une amende de cinq cents francs à dix mille francs. Les dispositions du livre Ier du Code pénal, sans exception du chapitre VII et de l'article 85, sont applicables.

Article 7

Les témoins, les interprètes et les experts sont soumis devant le Conseil, la Commission ou le magistrat commis, aux mêmes obligations que devant le juge d'instruction.

Avant d'être entendus, les témoins sont tenus de présenter l'invitation ou la convocation à témoigner; il en est fait mention dans le procès-verbal. Avant son audition, le témoin décline ses nom, prénoms, profession, lieu et date de naissance et domicile.

Les témoins et experts prêtent ensuite le serment de dire toute la vérité et rien que la vérité.

Les experts confirment leurs rapports verbaux ou écrits par le serment suivant: «Je jure avoir accompli ma mission en honneur et conscience, avec exactitude et probité».

Le procès-verbal des témoignages est signé, soit immédiatement, soit au plus tard quinze jours à dater de la fin de l'audition par le président et par le témoin, après que lecture lui en ait été faite et qu'il ait déclaré persister en ses déclarations. Aucun interligne ne pourra être fait, les ratures et renvois seront approuvés et paraphés par le président et le témoin.

Si le témoin refuse de signer ses dépositions, il en sera fait mention au procès-verbal.

Sans préjudice de l'invocation du secret professionnel visé à l'article 458 du Code pénal, tout témoin qui, en fai-

getuige aanvoeren dat hij, door naar waarheid een verklaring af te leggen, zich zou kunnen blootstellen aan strafvervolging en derhalve getuigenis weigeren (de voorzitter van de Commissie brengt hem daarvan op de hoogte vóór het verhoor).

Artikel 8

Hij die schuldig is aan valse getuigenis, de tolk en de deskundige die schuldig zijn aan valse verklaringen en hij die schuldig is aan verleiding van getuigen, deskundigen of tolken, worden gestraft met gevangenisstraf van twee maanden tot drie jaar en worden voor een termijn van ten minste vijf jaar en ten hoogste tien jaar ontzet van het recht om te kiezen en gekozen te worden.

Heeft de valse getuige, de deskundige of de tolk geld, een beloning of een belofte aangenomen, dan wordt hij bovendien veroordeeld tot geldboete van vijftig frank tot drieduizend frank.

Dezelfde straf wordt toegepast op de verleider, onverminderd de andere straffen.

Valse getuigenis is voltooid, wanneer de getuige zijn getuigenis heeft afgelegd en verklaard heeft daarbij te volharderen.

Wordt de getuige opgeroepen om opnieuw te worden gehoord, dan is het valse getuigenis eerst voltooid met de laatste verklaring van de getuige dat hij bij zijn getuigenis volhardt.

Artikel 9

De processen-verbaal waarin wordt vastgesteld dat er aanwijzingen of vermoedens zijn van strafbare feiten, worden gezonden aan de procureur-generaal bij het hof van beroep opdat daaraan gevolg wordt gegeven als naar recht.

Artikel 10

De vergoedingen verschuldigd aan de personen wier medewerking bij het onderzoek is gevorderd, worden uitgekeerd overeenkomstig het tarief van gerechtskosten in burgerlijke zaken.

Artikel 11

Overeenkomstig zijn reglement stelt de Raad onverwijld de middelen ter beschikking van de Commissie die onontbeerlijk zijn voor de uitvoering van haar opdracht.

sant une déclaration conforme à la vérité, pourrait s'exposer à des poursuites pénales peut refuser de témoigner (le président de la Commission l'en informe préalablement à l'audition).

Article 8

Le coupable de faux témoignage, l'interprète et l'expert coupables de fausses déclarations, le coupable de subornation de témoins, d'experts ou d'interprètes, seront punis d'un emprisonnement de deux mois à trois ans et privés de l'exercice du droit de vote et d'éligibilité pendant cinq ans au moins et dix ans au plus.

Lorsque le coupable de faux témoignage, l'interprète ou l'expert coupables de fausses déclarations aura reçu de l'argent, une récompense quelconque ou des promesses, il sera condamné en outre à une amende de cinquante francs à trois mille francs.

La même peine sera appliquée aux suborneurs, sans préjudice des autres peines.

Le faux témoignage est consommé lorsque le témoin, ayant fait sa déposition, a déclaré y persister.

Si le témoin est appelé pour être entendu à nouveau, le faux témoignage n'est consommé que par la dernière déclaration du témoin qui persiste dans sa déclaration.

Article 9

Les procès-verbaux constatant des indices ou des présomptions d'infractions seront transmis au procureur général près la Cour d'appel pour y être donné telle suite que de droit.

Article 10

Les indemnités dues aux personnes dont le concours a été requis dans l'enquête sont réglées conformément au tarif des frais en matière civile.

Article 11

En conformité avec son règlement, le Conseil met sans délai à la disposition de la Commission les moyens indispensables à l'accomplissement de sa mission.

Artikel 12

De Commissie maakt van haar werkzaamheden een verslag, dat openbaar is. Zij vermeldt haar conclusies en formuleert, in voorkomend geval, opmerkingen over de verantwoordelijkheden die door het onderzoek aan het licht zijn gebracht, en voorstellen over een wijziging van de wetgeving.

De bevoegdheid van de Commissie vervalt door de ontbinding van de Raad die het onderzoek heeft gelast. Haar werkzaamheden worden geschorst door de sluiting van de zitting, tenzij de Raad anders beslist.

Artikel 13

Deze ordonnantie treedt in werking de dag waarop ze wordt bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*.

13 juli 2000.

Article 12

La Commission consigne la relation de ses travaux dans un rapport public. Elle acte ses conclusions et formule, le cas échéant, ses observations quant aux responsabilités que l'enquête révèle, et ses propositions sur une modification de la législation.

Les pouvoirs de la Commission cessent en cas de dissolution du Conseil qui a ordonné l'enquête. Ils sont suspendus par la clôture de la session, à moins que le Conseil n'en décide autrement.

Article 13

La présente ordonnance entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

Le 13 juillet 2000.

Denis GRIMBERGHS (F)